

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

Viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 18 §), Helsingin maanalainen yleiskaava 2021

Aika	12.4.2021	klo 9.00–11.05
Paikka	Teams-kokous	
Osallistujat	Läsnäololista liitteenä	

1 Tilaisuuden avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Pasi Rajala toimii kokouksessa puheenjohtajana ja Karri Kyllästinen sihteerinä. Puheenjohtaja toivotti osallistujat tervetulleiksi ja avasi kokouksen. Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa on tarkoituksena käydä läpi ja keskustella kaavaehdotuksesta sen nähtävillä olon aikana saadusta palautteesta. Lisäksi keskustellaan kaavan aikataulusta ja jatkotoimenpiteistä. Todettiin läsnäolijat, läsnäololista on tämän pöytäkirjan liitteenä.

2 Maanalaisen yleiskaavan 2021 sisältö pääpiirteittäin ja yhteenveto kaavaehdotuksesta saaduista lausunnoista

Eija Kivilaakso esitteli Maanalaisen yleiskaavan 2021 sisältöä pääpiirteittäin. Kaava on yleispiirteinen ja strateginen. Käytiin läpi kaavakartta, merkinnät ja määräykset sekä muutokset, joita niihin ollaan nähtävilläoloajan jälkeen tekemässä. Kaavan merkittävät teemat ovat tekninen huolto, liikenne, maanalaiset kävely-ympäristöt, maalämpö sekä turvallisuus. Kaavalla olevista tilavarauksista on laadittu vähintään alustavat viitesuunnitelmat. Kaavan aikatahtain on vuodessa 2050. Kaavatyön aikana on tehty laajaa yhteistyötä monen eri viranomaistahon kanssa. Maanalainen yleiskaava ohjaa maanalaista jatkosuunnittelua. Östersundomin alueesta kaavassa on esitetty vain ne tilavaraukset, jotka eivät ole sidottuja maanpäälliseen maankäyttöön. Keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealue on erityisen haastava maanalaisen rakentamisen suhteen.

Heikki Hälvä esitteli liikennetunneleiden teemakartan sekä liikennetunneleihin kohdistuvat muutokset, joita on tehty kaavaehdotukseen. Hälvä esitteli kaavaehdotuksen jälkeen teetetyt Helsingin maanalaisen yleiskaavan liikennetunneleiden vaikutukset

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

tieliikenteeseen -selvityksen sekä yhteenvedon selvityksen lopputuloksista. Lisäksi Hälvä esitteli Satamatunnelin satamatoimintojen skenaariotarkastelun selvityksen pohjalta laadittua yhteenvetoa tunnelin liikennevaikutuksista.

Tarkistettu kaavaehdotus on tarkoitus viedä kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn 27.04.2021. Kaupunginhallituskäsittely on tavoitteena toukokuussa ja valtuustokäsittely kesäkuun alussa.

3 Viranomaisten puheenvuorot

- **Eduskunnan kanslia**

Ei huomautettavaa. Tärkeää on, että kaavassa on hyvin huomioitu tarvittavat maanalaiset tilavaraukset. Ei lisättävää.

- **Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Helsinki**

Vaarallisten kemikaalien osalta tulee huomioida niiden erityispiirteet. Maanalainen rakentaminen tai maanalainen toiminta ei saa aiheuttaa turvallisuusvaaroja kemikaalilaitoksiin. Tulee myös huomioida kemikaalilaitosten mahdolliset onnettomuusskenaariot ja vaikutukset maanalaiseen toimintaan niin rakentamisvaiheessa kuin loppukäytössä. Tarkastellaanko tätä teemaa tarkemman kaavoituksen yhteydessä? Kysymyksenä, minkä tasoisia lausuntoja toivotaan yleiskaavoituksen yhteydessä?

- **Uudenmaan liitto**

Ei ole noussut esille lausuntoon lisättävää. Maanalainen yleiskaava on ansiokas. Yleiskaavan ratkaisut tukevat maakuntakaavan tavoitteita sekä yleiskaavaa 2016. Maalämmön alueellisten ratkaisujen huomiointi kaavassa on hyvä sekä myös hyvä, että pohjavesi on huomioitu maalämmön kaavamääräyksessä. Maakuntakaavatilanne on vielä avoin. Liikenteellisten vaikutusten lisäselvitykset ovat hyvät, Uudenmaan liitto tutustuu niihin.

- **Liikenne- ja viestintävirasto Traficom**

Ei lausunnon lisäksi uutta. Satamatunneli ja liikenteellisten vaikutusten arviointi merkittävä asia joka on Traficommin lausunnossa mainittu. Hyvä, jos niiden aiheiden osalta on täydennetty kaava-asiakirjoja.

- **Senaatti-kiinteistöt**

Yhteistyö kaavavalmistelu aikana ollut hyvää, erityisesti turvallisuusasioiden osalta. Senaatti pitää tiivistä yhteistyötä Senaatin ja kaupungin välillä myös asemakaavoitustasolla erittäin tärkeänä.

- **Etelä-Suomen aluehallintovirasto**

Maanalaisen rakentamisen paine on kova. Onko melu ja tärinä huomioitu riittävästi maanalaisen yleiskaavan kaavamääräyksissä? Muun kuin rakentamisen aikainen

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

melu ja tärinä ovat merkittäviä terveyshaittojen aiheuttajia kaupunkialueella ja niihin puuttuminen asumisterveysasetuksen mukaisesti jälkikäteen on haastavaa.

- **Väylävirasto/ Väylä**

Ei lisättävää ehdotuksesta annettuun lausuntoon. Rautateiden osalta maanalaisen yleiskaavan ehdotuksessa on osoitettu ne tilavaraukset, jotka Väyläviraston mielestä on tarpeen osoittaa eikä rautateiden osalta ole kaavasta huomautettavaa. Maanteiden osalta lausunnossa huomautettiin tarpeesta täydentää kaavan vaikutusten arviointia liikennetunnelien seudullisten ja valtakunnallisten liikennejärjestelmävaikutusten osalta. Hyvä, että ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen on täydennetty liikenteellisten vaikutusten tarkasteluja. Pasilanväylään liittyneille Hakamäentien ja Lahdenväylän tunneleille ei valtion puolesta ole tarvetta. Verkollisesta näkökulmasta Hakamäentien kehittämiselle maantienä ei ole perusteita. Hakamäentien muuttaminen maantiestä kaduksi tulisi laittaa vireille.

- **Puolustusvoimat 1. Logistiikkarykmentti**

Kiitos erittäin hyvästä yhteistyöstä, erityisesti turvallisuuden osalta. Ei lisättävää lausuntoon. Tarkempaan kaavoituksen liittyvät asiat tarkastellaan jatkosuunnittelussa.

- **Vantaan kaupunki**

Ei lisättävää lausunnossa mainittuun. Lentorata ja Tallinnan tunneli ovat vastaavalla tavalla esitetyt kuin Vantaan kaavoituksessa. Östersundomin osalta Vantaan rajalle sijoittuvat tilavaraukset ovat asemakaavalla mahdollista sovittaa yhteen.

- **Espoon kaupunki**

Tekninen huolto on otettu kaavassa hyvin huomioon. Liikenteen osalta ei lisättävää lausunnossa mainittuun. Espoon edustajat tutustuvat tarkemmin liikenteen vaikutuksista laadittuun selvitykseen.

- **Helen Oy**

Kaavatyön aikana on tehty hyvää yhteistyötä. Maanalainen yleiskaava on kriittinen Helen Oy:n toimintojen suhteen. Ollaan siirtymässä enenemässä määrin hiilineutraaliin energiantuotantoon, maanpäälliset isot tilavaraukset vähenevät. Maanalaiset tilavaraukset ovat erittäin tärkeitä. Vety on huomioitava jatkossa potentiaalisena energiantuotantoratkaisuna. Maanalaisen rakentamisen lupaprosessi olisi toivottavaa esittää selkeästi. Helen Oy on lausunnossaan katsonut, että on aiheellista tehdä yhteiskäyttötunneliverkoston kehittämissuunnitelma.

- **Helen Sähköverkko Oy**

Helen Sähköverkko Oy yhtyy Helen Oy:n lausuntoon. Kaavassa on hyvin huomioitu tilavaraustarpeet.

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

- **Helsingin yliopisto, Kiinteistöpalvelut**

Tiedusteltiin, onko tarkennettua aineistoa ollut saatavissa ennen tätä viranomaisneuvottelua? Tiedusteltiin Helsingin yliopiston tilanvaraustarpeiden tilannetta, onko mainittu selostuksessa tai kaavakartalla?

- **Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)**

Kiitos kaavasta. Maanalainen yleiskaava on yleiskaavan 2016 mukainen. Tilavaraukset on esitetty kaavassa hyvin. Ei ole noussut uusia asioita lausunnon lisäksi. Laadittuja liikenteellisiä selvityksiä käydään läpi vielä tarkemmin sisäisesti HSL:ssä. Toivotaan, että kaavaselostukseen täsmennetään mahdollistaako Pesararadan kaavamerkintä sen mahdollista jatkokehittämistä, jos suunnitelmiin tulee joitakin muutoksi. Eli onko kaavamerkinnässä joustovaraa? Pasilan alle louhittu tila, sitä ei voi hyödyntää kahdessa eri hankkeessa, toivotaan että kaavaselostukseen täsmennetään aiheesta. Onko maanalaisessa yleiskaavassa tehty raitiotie / metro strategista pohdintaa? Kaavassa on runsaasti raitiotievarauksia. Pidettiin hyvänä, että on laadittu liikenteellisten vaikutusten arviointien lisätarkasteluja. Voisiko tarkasteluja hyödyntää muidenkin vaikutusten arvioinnissa, kuin mitä oli esillä?

- **Helsingin kaupunki**

- Kaupunginkanslia

Kaupunginkanslia yhtyy edellisiin puhujiin, kaavatyön aikana yhteistyö on sujunut mallikkaasti. Kyseessä on tärkeä kaava, se mahdollistaa monen tärkeän hankkeen jatkokehittämisen. Kivilaakson esittelyssä mainitusta kaavan aikataulusta on tavoitteena pitää kiinni.

- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, ei paikalla
- Sosiaali- ja terveystoimiala, ei paikalla
- Turvallisuus- ja valmiusyksikkö, ei paikalla

- **Helsingin Satama Oy**

Erinomaisen hyvää ja rakentavaa kaavavalmistelua. Helsingin Satamaa kiinnostaa erityisesti satamatunneli, tunneli on merkittävä erityisesti Länsisatamalle ja elinkeinoelämälle. Se on myös oleellinen Helsingin keskustan kehittämisen osalta, koska satamatoimintojen keskittäminen vaatii satamatunnelin ja Länsisataman kehittämisen, jotta kaupunki pääsee kehittämään Eteläsatamaa. Satamatunneli lisää mm. satamaliikenteen sujuvuutta ja häiriöttömyyttä sekä vähentää liikennehäiriöitä. Se mahdollistaa alueelle maankäytön kehittämistä. Selvitykset osoittavat, että satamatunnelin vuoksi liikennemäärät eivät merkittävästi lisäänty. Satamatunneliratkaisua on jo yhteen sovitettu alueen muiden hankkeiden ja suunnitelmien sekä sitä sivuavien ja ympäröivien rakenteiden ja tilojen kanssa. Satamatunneli kytkee kauppamerenkulun ja sataman osaksi kansainvälistä, seudullista ja valtakunnallista liikenneverkkoa. Nähdään, että satamatunnelin

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

toteuttamisedellytykset tulee turvata kaavalla. Kaavamerkintää tulee täydentää sillä maininnalla, että satamatunnelin toteuttamisedellytykset tulee turvata.

- **Uudenmaan ELY-keskus**

Ympäristö -vastuualue

Ympäristövastuualueen edustaja kiitti hyvästä esittelystä ja toi esiin seuraavaa:

Viranomaisneuvottelun tavoite

Ehdotusvaiheessa järjestettävän viranomaisneuvottelun yhtenä tavoitteena on varmistaa, että

- kaava täyttää sisältönsä ja valmisteluprosessin osalta maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset ja
- että edellytykset sen hyväksymiselle viranomaisten näkökulmasta ovat olemassa. Tämän vuoksi on tärkeää, että valtion viranomaiset tuovat selkeästi esiin, mikäli kaavassa on kysymyksiä, jotka saattavat johtaa muutoksenhakuun.

Kokousaineisto

Osanottajille toimitetaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mm.

- kaava-asiakirjat,
- yhteenveto muistutuksista ja lausunnoista sekä
- kunnan esitys niiden huomioon ottamisesta.

Maanalaisen yleiskaavan kokousaineistoissa kaava-asiakirjoja ei ollut lainkaan ja ELY sai vain omalta osaltaan vastineet lausuntoon.

ELY: lausunnossa oli esitetty, että aineisto on toimitettava viikkoa aikaisemmin.

Aineisto saapui torstai iltapäivällä. Tästä syystä kaikki ELY:n lausunnon antamiseen osallistuneet asiantuntijat eivät ole ehtineet ottaa vastineeseen kantaa.

Y -vastuualueen kannanotto

Puutteellisen aineiston perusteella, ELY Y ei ole voinut varmistua, että edellytykset hyväksymiselle MRL:n vaatimusten näkökulmasta ovat olemassa.

Liikenne -vastuualue

Uudenmaan ELY-keskus on edellyttänyt kaavaluonnoksen jälkeen seudullisten liikennevaikutusten tarkastelua. Hyvä, että näitä on nyt selvitetty. ELY on jo kaavaluonnoksen lausunnossaan todennut, että tekevät mielellään yhteistyössä tarvittavia jatkoselvityksiä. Satamatunnelin liikennevaikutuksista selvitys on hyvä laatia, mutta se on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vielä kesken. Liikenteellisten vaikutusten selvityksiä tulisi jatkaa vielä, yhteistyössä ELY:n kanssa. ELY ehdottaa uutta viranomaisneuvottelua tai erillistä työneuvottelua. Väylävirasto tulisi kutsua neuvotteluun mukaan. ELY on mielellään Satamatunnelin jatkosuunnittelussa mukana, jatkosuunnittelussa on ratkaistava monia asioita kiinteistönä toteutettavan satamatunnelin liittymisestä maantiehen.

Korppaanntunnelista ja Hakamäentiestä ollaan Väyläviraston kanssa samaa mieltä. Tunneli tulee olemaan katua ja myös Hakamäentie tulee muuttua kaduksi. On oleellista, että maanalaisen kaavan tarkistetun ehdotuksen yhteydessä on

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

tarpeellisiksi nähdyt selvitykset mukana ja niitä ei lausunnonantaja joudu etsimään esim. netistä.

08.04.2021 on ELY:lle esitelty konsultin laatimaa selvitystä Helsingin maanalaisen yleiskaavan tieliikennetunneleiden vaikutuksista ja selvitykset ovat vielä ELY-keskuksen näkemyksen mukaan osin kesken. ELY ei ole vielä ehtinyt perehtymään saatuun aineistoon, ja eivät voi vielä ottaa kantaa selvitysten riittävyteen. Kasvavalla Länsisataman liikenteellä on oletettavasti vaikutuksia kantatielle 51 ja mm kehä I :lle. ELY on huolissaan raskaan liikenteen ajantasauspaikkojen sekä myös taukopaikkojen riittävydestä, nykytilanteessa niiden riittämättömyys on jo ongelma, jatkossa tulee kasvamään entisestään. Miten turvataan raskaan liikenteen toimivuus ja sataman tavaraliikenteen saapuminen ja lähteminen oikeaan aikaan. Asian ratkaisu vaatii seudullista yhteistyötä ja ei ratkea tämän kaavan yhteydessä. Myös mm. HSL:n ja Espoon kaupungin on hyvä olla mukana näiden asioiden selvittämisessä.

- **Fingrid Oyj, ei paikalla**
- **Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL), ei paikalla**
- **Helsingin poliisilaitos, ei paikalla**
- **Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY, ei paikalla**
- **Huoltovarmuuskeskus, ei paikalla**
- **HUS-Kiinteistöt Oy , ei paikalla**
- **Liikenne- ja viestintäministeriö, ei paikalla**
- **Museovirasto, ei paikalla**
- **Sipoon kunta, ei paikalla**
- **Säteilyturvakeskus STUK, ei paikalla**
- **VR-Yhtymä Oy, ei paikalla**
- **Ympäristöministeriö, ei paikalla**

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

4 Keskustelu

Helsingin kaupunki

Viimeisin kaava-aineisto on nähtävillä ollut kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymä kaavaehdotusaineisto. Se on ollut kaikkien viranomaisten saatavilla lautakunnan käsittelystä lähtien. Mm. ELY-keskuksen lausunnon perusteella laaditut liikenneselvitykset on ohjelmoitu yhdessä ELY-keskuksen kanssa ja niiden tulokset esiteltä ELY-keskuksen edustajalle edellisellä viikolla ja tähän liittyvät aineistot sekä alustavat vastineet toimitettu ELY-keskukselle. Kaavaehdotukseen tehtävät muutokset päätetään kuitenkin vasta kaupunkiympäristölautakunnassa huhtikuun lopulla, minkä vuoksi tarkistettua ehdotusta ei ole voitu toimittaa viranomaisille.

Maanalainen yleiskaava on laadittu niin, että se muodostaisi mahdollisimman yhteensopivan parin yleiskaava 2016 kanssa. Kaavat tulevat olemaan yhtä aikaa voimassa. On oleellista, että kaavat ovat yhdenmukaiset. Uuden maanalaisen yleiskaavan aikatahtain on pitkällä tulevaisuudessa, 2050, sopiva joustavuus on nähty tärkeäksi kaavan valmistelussa. Kaava toteutuu yksityiskohtaisemman suunnittelun kautta, jota on ohjattu mm. suunnittelumääräyksillä.

Maanalainen yleiskaava 2021 on yleispiirteisempi kuin voimassa oleva maanalainen yleiskaava 2011. Kaavassa esitetyt tilavaraukset perustuvat eritasoisin suunnitelmiin ja selvityksiin. Kaavaehdotuksesta saaduissa lausunnoissa on otettu monipuolisesti kantaa kaavaan ja sen toteuttamiseen.

Jatkosuunnittelussa laaditaan yksittäisistä hankkeista yksityiskohtaisempia selvityksiä ja suunnitelmia, joissa voidaan huomioida annettuja lausuntoja. Maanalaisten tilojen ja tunneleiden suunnittelu tarkentuu myös asemakaavoituksen yhteydessä.

Uudenmaan ELY-keskus

Yleiskaavassa ratkaistaan tilavarauksen sijainti. Asemakaavoituksessa suunnitellaan toteuttamisen edellytykset ja minimoidaan haitalliset vaikutukset.

Helsingin kaupunki

Yleiskaavassa määritetään sijainti yleispiirteisesti, mutta yleiskaava pitää sisällään joustoa merkintätyypistä ja ympäröivästä maankäytöstä riippuen. Siksi hankkeiden sijainnit ja linjaukset tarkentuvat aina jatkosuunnittelussa.

Helsingin yliopisto

Helsingin yliopistolla ei ole jokaisesta tilavaraustarpeesta tarkkaa suunnitelmaa. Onko Kumpulan kampuksen kiihdytinlaboratorion laajennus mukana maanalaisessa yleiskaavassa?

Helsingin kaupunki

Yliopiston lausunnossa esitetyt maanalaiset tilavaraustarpeet on käyty läpi. Eläinmuseon maanalainen tila on esitetty kaavakartalla. Kumpulan kampuksen alue on käyty läpi alueen asemakaavoittajan kanssa, laajennus voidaan toteuttaa asemakaavalla. Muut lausunnon

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

tilavaraustarpeet Kaisaniemen puutarha ja Unioninkatu 37 on myös mahdollista toteuttaa asemakaavoituksella suunnitelmien edelleen tarkentuessa. Selostukseen lisätään tilavaruuksista maininnat.

Helsingin yliopisto

Oliko kansalliskirjaston laajennus kaavakartalla?

Helsingin kaupunki

Kansalliskirjaston laajennus on kaavakartalla.

Helsingin Satama

Satama osallistuu mahdollisiin satamatunnelin lisäselvitysten tekemiseen.

Helsingin kaupunki

Satamatunnelin tarve nousi esille vasta kaavaluonnoksen laatimisen jälkeen. Tunnelivaraus on erityinen, tunneli on varattu vain sataman käyttöä varten. Tunneliin liittyvät ratkaisut tulevat tarkentumaan jatkossa. Alustavista tunneleiden liikenteellisten kokonaisvaikutusten selvityksistä kävi ilmi, että on tarpeen selvittää satamatunnelin vaikutuksia erillisestikin jatkosuunnittelussa, mm. ilman maanalaista kokoojakatua, johtuen hankkeiden erilaisista mahdollisista toteutusajankohdista. Satamatunnelin on tarkoitus valmistua 10 vuoden sisällä, kun taas maanalaisen kokoojakadun aikataulusta ei ole tietoa. Tämän tarpeen nosti myös ELY-keskus esille ja tuoreita liikenteellisiä selvityksiä onkin täydennetty tältä osin edeltävällä viikolla. Yleiskaava 2016:ssa on tarkasteltu liikennejärjestelmää kokonaisuutena, maanalainen yleiskaava keskittyy siihen, minkälaisia tunnelivaruuksia tarvitaan, jotta liikennejärjestelmää on jatkossa mahdollista toteuttaa. Maanalaisen yleiskaavan merkitys liittyy pitkälti tunneleihin, se on liikennejärjestelmän osalta kokoelma tunneleita, joiden laajempaa yhteyttä voi tarkastella yleiskaavan 2016 kanssa. Kuten kaavan esittelystä kävi ilmi, on tähän liittyviä lausunnoissa edellytetyjä selvityksiä nyt laadittu, jotta on voitu varmistaa, että kaavaratkaisut ovat toteuttamiskelpoisia ja liikenteelliset vaikutukset hyväksyttävissä.

Periaatteena on se, että kun liikennehankkeita jatkosuunnitellaan, niin siinä yhteydessä laaditaan tarkempia tarkasteluja. Esimerkiksi Korppaantunnelin rakennetekninen yleissuunnittelu on käynnistynyt sen liikennesuunnittelun rinnalla. Maanalaisen yleiskaavan tunnelikokonaisuudesta on haastavaa tehdä kokonaistarkastelua, koska tunneleihin liittyy niin paljon epävarmuustekijöitä ja maanalaisessa yleiskaavassa varaudutaan erilaisiin tulevaisuusnäkyymiin. HSL:n esille nostaman Pissararadan maanalaisen yleiskaavan merkintä mahdollistaa erilaisia toteutusvaihtoehtoja, sikäli kun maan alla on tilaa erilaisille toteuttamiskelpoisuudelle kuin ratasuunnitelmissa on esitetty.

Pasilan maanalainen tilavaraus on alun perin ollut Töölön metroa varten varattu tila. Tilan käyttö ei onnistu sekä raitiotietä että metroa varten. Asia on nyt selvittelyssä, joukkoliikenneverkkoon liittyvä selvitys on käynnissä. Selvityksen yhteydessä päätetään, mihin jatkossa tullaan tällä kohdin varautumaan. Raitiotielinjat ja metrolinjat perustuvat yleiskaavan 2016 mukaisiin ratkaisuihin, metron jatkamista pohjoiseen ei ole poissuljettu. HSL:n tekemä metron kapasiteetin tarkastelu, metron jatkaminen pohjoiseen helpottaisi idän suunnan kapasiteetin suhteen. Metron jatkamisessa pohjoiseen on teknisiä ja taloudellisia haasteita. Laadittu Helsingin maanalaisen

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

yleiskaavan liikennetunneleiden vaikutukset tieliikenteeseen -selvitys toimitetaan HSL:lle, kun se valmistuu. Yleiskaavatasoisiin tarkasteluihin liittyy epävarmuuksia. On myös eroteltava, mitä selvityksiä tarvitaan yleiskaavaa varten ja mitkä selvitykset ovat jatkosuunnittelun asia.

Uudenmaan ELY-keskus

Uudenmaan ELY-keskus on sitä mieltä, että liikenteellisiä vaikutuksia ei arvioitu riittävästi lainvoimaisen yleiskaavan 2016 yhteydessä. Siksi aihe on nostettu esille tässä yhteydessä, koska tunnelit liittyvät laajempaan liikennejärjestelmään. Painotettiin yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa.

Helsingin kaupunki

Satamatunnelin suunnittelu on käynnissä. Sataman kehittämisskenaarion mukaiseen satamatoimintojen uudelleen järjestämiseen kytkeytyy useita erillisiä maankäyttöön, liikenteeseen ja ympäristöön liittyviä selvitys- ja suunnitteluprosesseja, joita on tarpeen koordinoita. Tämän vuoksi on aloitettu tämän laajan kokonaisuuden ohjelmointityö, jonka perusteella määrittyy mm. erilaisia neuvottelu- ja yhteistyötarpeita, jotka koskevat mm. Länsisatamaa, satamatunnelia sekä Salmisaaren aluetta. Kaupunki tulee olemaan ELY:yyn ja muihin viranomaistahoihin yhteydessä jatkosuunnittelun osalta. Maanalaisessa yleiskaavassa ei ratkaista näitä asioita kaikilta osin. Maanalaisessa yleiskaavassa halutaan varmistaa, että satamatunnelin toteutus turvataan ja mahdollistetaan ja että tunnelivarauksen vaikutukset ovat hyväksyttävissä ja kaava tältäkin osin MRL:n sisältövaatimukset täyttävä. Jatkosuunnittelussa tarkastellaan suunnittelujärjestelmän periaatteiden mukaisesti tarkemmat toteuttamisen edellytykset, yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Maanalaisen yleiskaavan ehdotuksessa on huomioitu satamatunnelin tuoreet suunnitteluaineistot. Ely-keskuksen kaavaehdotuksesta annetun lausunnon johdosta laadittu liikenteellisten vaikutusten arvioinnin lisäselvitys antaa realistisen kuvan liikenteellisestä kokonaistilanteesta kaavan tavoitevuonna. 08.04.2021 pidetyn esittelytilaisuuden jälkeen on ELY:lle lähetetty itse selvitys, kaupungin laatima sen hetkinen luonnosvastine ELY:n lausuntoon sekä linkki satamatoimintojen uudelleen järjestelyn skenaarioon. On valitettavaa, että kaikkea lisäselvitysaineistoa ei ole aikaisemmin ollut mahdollista saada jakeluun. Kaavaehdotusmateriaali on jaettu kutsuille kutsun lähettämisen yhteydessä saatekirjeessä linkkinä 23.2.2021 (<https://www.hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/ajankohtaiset-suunnitelmat/maanalainen-yleiskaava>). Uudempaa kaavaehdotusmateriaalia ei ole olemassa.

Uudenmaan ELY-keskus

Huomautuksena, että myös ELY:n ympäristövastuualue tarvitsee selvitys- ja muut aineistot, jotta pystyisi arvioimaan kaavan lainmukaisuuden. Jatkossa tulee arvioitavaksi, onko Satamatunneliin liittyen tarvetta YVA-lain mukaiselle menettelylle.

Helsingin kaupunki

Satamatunneliin sekä Länsisataman laajennukseen liittyen on tullut esille tarve selvittää mahdollisten YVA-menettelyjen tarve. Mm. tästä on tarkoitus keskustella jatkossa mm. ELY-keskuksen kanssa.

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

Helsingin Satama

Toivotaan, että käytäisiin pikaisesti keskustelu siitä, mitä suunnitelmia on tarpeen tehdä jatkosuunnittelun yhteydessä.

Uudenmaan ELY-keskus

08.04.2021 pidetyssä kokouksessa esiteltiin kaupungin tilaamaa liikenteellisten vaikutusten arviointiselvitystä. Samassa yhteydessä ELY-keskus sai Kivilaakson mainitsemat aineistot ja kiitti esittelystä ja aineistoista. ELY-keskus ei ole ehtinyt vielä perehtymään aineistoon.

Espoon kaupunki

Espoon kaupunki on jatkossa mielellään mukana yhteistyössä Satamatunneliin liittyen seudullisten liikennevaikutusten näkökulmasta. Lähetetään Espoon kaupungille samat aineistot kuin HSL:lle ja ELY:lle.

Helsingin kaupunki

Selvä asia, että Espoon kaupunki on yhteistyössä mukana.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston esittämät melu- ja värinäasiat, Kivilaakso kommentoi.

Kaavamääräyksiin on huomioitu melu- ja värinäasiat. Kaavaselostusta on täydennetty rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin liittyen. Rakentamisen aikaiset vaikutukset arvioidaan tarkemmin kunkin hankkeen yhteydessä. Kunnalla on suuri ohjausmahdollisuus vaikuttaa rakentamisen aikaisiin haitallisiin vaikutuksiin lupaprosessien yhteydessä. Asemakaavoituksen yhteydessä laaditaan tarvittavat selvitykset.

Kaavaehdotuksen lautakuntakäsittelyssä nousi keskusteluun tunnelien suuaukkojen melu ja ilmanlaatuasioiden huomiointi. Niiltä osin kaavamääräyksiä täydennettiin lautakunnan päätöksellä.

Helen Oy:n lausunnossa mainittu maanalaisen lupaprosessin avaaminen selostuksessa on tutkittava asia. Täydennetään asiakirjoja tarvittavilta osin.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Huomiot melu- ja värinähaitoista koskivat käytön aikaisia haittoja ja niiden vaikutuksia asumiselle. Terveellisyyteen ja turvallisuuteen vaikuttava asia. Kaavassa tulisi ottaa huomioon pysyvien teknisten laitteistojen ja liikennekorjausten haitan ennalta huomioiminen.

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

5 Jatkoimenpiteet

Helsingin kaupungin edustajat totesivat jatkotoimenpiteistä seuraavaa:

Pöytäkirja jaetaan osallistujille kommentoitavaksi 13.04.2021 aikana. Kommentit pyydetään toimitettavaksi 19.04.2021 mennessä. Tarkistettu viranomaisneuvottelun pöytäkirja liitetään kaupunkiympäristölautakuntaan 27.04.2021 menevään kaavamateriaaliin.

Tarkistettu kaavaehdotus on tarkoitus viedä kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn 27.04.2021. Kaupunginhallituskäsittely on tavoitteena toukokuussa ja valtuustokäsittely kesäkuun alussa.

Tässä neuvottelussa esille nousseet neuvottelutarpeet, mm. satamatunnelin osalta, ovat oma kokonaisuutensa ja ne eivät liity maanalaisen yleiskaavan prosessiin. Kaupunki tulee olemaan ELY:yyn ja muihin viranomaistahoihin yhteydessä jatkosuunnittelun osalta. Viranomaisten toive yhteistyöneuvotteluista liikennevaikutusten osalta ja aineistojen välityksestä otetaan huomioon jatkosuunnittelussa.

Kokouksen osallistujilla ei ollut tähän kommentoitavaa.

6 Muut asiat

Ei muita asioita.

7 Tilaisuuden päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11:05.

Jakelu: Osallistujat

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

Liite 1. Läsnäololista

Aatra Satu	Helsingin Satama Oy
Dahlqvist-Solin Brita	Uudenmaan Ely-keskus
Fagerström Mats	Helen Oy
Antti Erämo	Puolustusvoimat
Heinimaa Tanja	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), Helsinki
Hinkkanen Mika	Helen Sähköverkko Oy
Hälvä Heikki	Helsingin kaupunki, Kymp
Hämäläinen Aki	Helen Sähköverkko Oy
Kallio Sirpa	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
Kangas Anna-Mari	Vantaan kaupunki
Kekki Tomi	Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Kiljunen-Siirola Raisa	Helsingin kaupunki, Kymp
Kivilaakso Eija	Helsingin kaupunki, Kymp
Koliseva Kiia	Helsingin kaupunki, viestintä
Kopposela Eeva	Uudenmaan Ely-keskus
Koskinen Matti	Senaatti-kiinteistöt
Kunnas Jouko	Helsingin kaupunki, Kymp
Kuusisto-Hjort Paula	Espoon kaupunki
Kyllästinen Karri	Helsingin kaupunki, Kymp
Liimatainen Minna	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
Lybeck Kajsa	Helsingin kaupunki, Kymp
Mansikka Ilona	Uudenmaan liitto
Palola Aulis	Espoon kaupunki
Palomäki Heikki	HSL
Rajala Pasi	Helsingin kaupunki, Kymp
Reunanen-Krause Kaisa	Helsingin kaupunki, Kymp
Ruutu Ilkka	Helen Oy
Salmikivi Heikki	Helsingin kaupunki, Kymp
Seppä, Ulla S	Helsingin yliopisto
Sippola-Alho Tanja	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
Stenvall Maija	Uudenmaan Ely-keskus
Suomi Christina	Helsingin kaupunki, Kymp
Tani Alpo	Helsingin kaupunki, Kymp
Turunen Sari	Eduskunnan kanslia

12.04.2021

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Maankäytön yleissuunnittelu

Vuokko Ville	Väylävirasto
Väisänen Laura	Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Yli-Tolppa Sari	Helsingin kaupunki, Kymp